

VIN FRÅN *Sachsen* - EN RARITET

Mångfalden av druvor, med ett antal sorter som är unika för både Tyskland och världen, gör att vinregionen Sachsen inte bara är en av Tysklands minsta utan också kanske en av de mest intressanta och spännande. Småskaligheten, den hantverksmässiga vinproduktionen och den turistvänliga omgivningen där Elbe sätter sin prägel gör vinresan både lärorik och unik.

Text: Eric Hardegård Foto: Eric och Monica Hardegård

Med sina 497 ha vinodling tillhör Sachsen de mindre av Tysklands 13 vinregioner, endast Mittelrhein och Hessische Bergstrasse är mindre. Sachsen är också Tysklands östli-

gaste vinregion. Elbe kommer rinnande från bergen mellan Tyskland och Tjeckien. Vid orten Pirna blir floddalen bredare och här skapas ett mer gynnsamt klimat för vinod-

ling som trotsar den nordliga breddgraden. Vinodlingarna följer Elbe i 55 km, genom Dresden och Meissen för att slutligen nå byarna Disbar och Seusslitz och vi noterar

Vingården Goldener Wagen
Foto: Weingut Friedrich Aust

breddgraden 51,27NB. Rent teoretiskt ligger området därmed utanför de geografiska gränserna för vinodling men genom att utnyttja de soligaste sluttningarna längs Elbe har man lyckats trotsa detta faktum.

Geografi och terroir

Här råder kontinentalklimat med kalla vintrar och varma somrar. Vintertemperaturer under -10 grader är relativt vanliga och -30 grader har noterats. Vinterkylan som kan skada stockarna men framförallt vinfrosten är ett hot för vinbonden. Med 1600 - 1800 soltimmar, en nederbörd på 600 - 800 mm per år och en medeltemperatur på 9,2 grader i den "gryta" Elbe skapat, finns trots allt bra klimatmässiga förutsättningar för vinodling. Ett extra plus är temperaturväxlingarna mellan natt och dag som ger ytterligare hjälp för att skapa kvalitetsviner. Jordmänen är varierande och skiljer även inom ett och samma vinfält. Vittrad granit och porfyr, sandsten, lera och lössjord är vad som erbjuds druvorna. Jordmänen i Sachsen påminner om den i

Pfalz och Nahe. Sammantaget är förutsättningarna så goda att vin har odlats här i mer än 850 år.

En historisk vinregion

Sachsen har använts som namn på regionen omkring floden Elbe ända sedan tidig medeltid. Germanskt har området varit sedan 1000-talet då tyskarna byggde fästningen Meissen. Sägner säger att biskop Benno var den som först planterade vinrankor för mer än 850 år sedan. Med stor sannolikhet kom plantorna från väst, medtagna av tyska bönder som anlände som nybyggare.

Vinnäringen utvecklades med sitt vanliga stöd från kyrkan och adeln. Vinodling i Sachsen finns dokumenterad sedan 1161 då greve Otto der Reiche enligt statsarkiven hade en vinodling och vinverksamhet igång. Elbes floddal tillhandahöll både bra lägen för vingårdar och transportvägar till kunder utanför Sachsen. Vinodlingen nådde sin höjdpunkt i mitten av 1700-talet då det fanns ca 5000 ha mark uppodlad med vin.

Långtgående tillbakagång

Andra halvan av 1700-talet innebar en tillbakagång, till stor del beroende på att Sachsen hamnade mitt emellan Preussen och Österrike, i krig med varandra. Den största delen av striderna ägde rum i Sachsen som förstördes av både fientliga och egna trupper. Kriget var dessutom inte den enda orsaken till den minskande vinodlingen. Även missväxt och ändrade preferenser hos kunderna var bidragande orsaker, då te och öl blev populära alternativ. Inflytandet från det Kina som öppnades upp vid denna tid blev extra påtagbart i Sachsen, där man också startade framgångsrik porslinsproduktion i Meissen.

Som ett steg för att rädda vinnäringen grundades 1799 "Sächsische Weinbaugesellschaft". Föreningen startade ett 10-tal år senare det första europeiska lärosätet för vinproducenter, i Meissen. Tillbakagången lät sig dock inte hejdas. Fortsatt missväxt, mjöldagsgrepp och vinlusen accelererade förloppet och i början av 1900-talet var odlingarna nere på 150 ha. ...

Första och andra världskriget medförde föga positivt och efter krigsslutet 1945 var de en gång omfattande odlingarna nere på ynka 50 - 60 ha.

Vinodling under DDR-tiden

Under DDR-tiden ansågs vinet vara utan betydelse för samhället och prioriterades därefter. I västra Tyskland genomfördes 1953 en jordreform som fick stor betydelse för vinodlingen och innebar en omfördelning och sammanläggning av tidigare mycket små "odlingsplättar" till större, mer effektiva fält. I DDR genomfördes inget motsvarande vilket innebär att ägorna än idag är uppdelade i många små enheter.

Det visar sig också att DDR-tiden är en av anledningarna till den mångfald av druvor som odlas i Sachsen. Allt vin producerades av kollektiv, Genossenschaft. Volym gick före kvalitet. Att registrera sig som vinodlare och, oberoende av odlingsareal, kunna leverera druvor och få vin i utbyte var ett enkelt sätt att få tillgång till vin som sedan kunde utnyttjas i byteshandel. Alla ville ha flera olika alternativ för att underlätta den byteshandeln som förekom. Snickaren och elektrikern kunde ju ha olika smak vad gällde vin. En annan orsak är klimatet och risken för vårfrost och andra angrepp på utsatta vinstockar. Att odla flera olika sorter blev därmed en sorts försäkring.

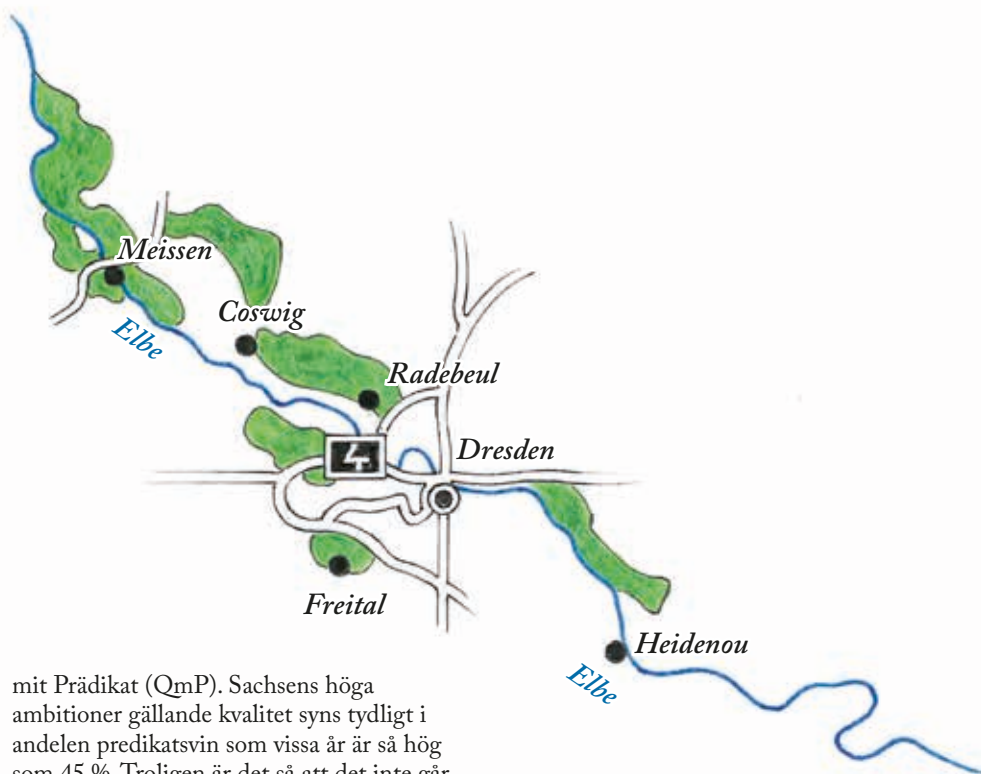
Vindarna vänder

Vändpunkten kom i början av 1980-talet när tidigare vinfält började omplanteras och många av de registrerade vinodlarna blev intresserade av att utveckla vinodling på hobbynivå, som "Hobbywinzern". I samband med återföreningen 1989 var förändringen där. Entreprenörer från väst, återvändare med "vin i blodet" och lokala aktörer med intresse för vin tog tag i vinkulturen och utvecklingen gick snabbt framåt.

Prinz zur Lippe är en av förgrundsfigurerna i förändringen. I samband med återföreningen återvände han och köpte tillbaka släktens tidigare egendom, Schloss Proschwitz. Efter jättelika investeringar är anläggningen idag Sachsens största privata vinegendom med ca 90 ha och Prinz zur Lippe en förebild för ett vinområde i utveckling. Vid besök och träffar med olika odlare framgår att han givit praktisk hjälp till många av de idag verksamma producenterna och han är själv vinutbildad på hög nivå.

Småskalig, personlig och högkvalitativ produktion

På sina 497 ha producerar Sachsen idag ca 26.000hl vin. Ett lågt uttag, ca 0,5 liter per kvadratmeter. Nästan allt produceras på kvalitetsnivån Qualitätswein bestimmter Anbaugebiete (QbA) eller Qualitätswein

mit Prädikat (QmP). Sachsens höga ambitioner gällande kvalitet syns tydligt i andelen predikatsvin som vissa år är så hög som 45 %. Troligen är det så att det inte går att hitta lönsamhet för enkla viner med den terroir som Sachsen är begåvad med.

Än mer förvånande är kvalitetsnivån när det står klart att Sachsen fortfarande har ca 2100 - 2400 aktiva vinodlare (se DDR-tiden), där 90 % har små eller mycket små odlingar. Liten kan i detta sammanhang innebära ett fåtal stockar i den egna trädgården. Som på många andra ställen i Tyskland drivs vinverksamheten tillsammans med någon form av turistnäring. Mycket av den egna produktionen säljs hemma på gården eller vid bordet i den egna restaurangen

eller Weinstuben. Småskalighet, personlighet och hantverk av hög kvalitet blir därmed nyckelord för att beskriva Sachsens särart som tysk vinregion.

Odlarna i Sachsen

De professionella odlarna i Sachsen är inte många. 28 stycken finns med i vinvärdningar i Vinum och Gault-Millau alternativt är medlemmar i Weinbauverband Sachsen. Dessa 28 vinmakare täcker ca 420 ha av odlingarna. Utöver dessa finns

Vinprovning med Lutz Müller

ett 10-tal odlare som huvudsakligen är mer generella fruktodlare men som delvis också odlar vin. Listan på aktiva, professionella vinmakare blir därmed inte längre än ett 40-tal och endast ett fåtal av dessa kommer upp över 10 ha i egna ägor. I sammanhanget skall man inte heller glömma bort att nämna att det finns ett antal privata föreningar som gemensamt sköter små historiska vinfält.

För att få prova Sachsens viner måste man resa dit. Få producenter är av sådan storlek att export är en fråga och för de flesta gäller att i stort sett all försäljning sker inom regionen, från den egna gården, vinbutiker eller restauranger. När jag och min hustru besökte området 2019 fick vi uppleva många trivsamma besök. En producent som verkligen representerar det speciella med Sachsen och utvecklingen efter återföreningen är Lutz Müller.

Winzer Lutz Müller är en mindre, självständig vinmakare. Müller är uppvuxen i en fruktodlande familj i trakten av Radebeul och berättar att han är en av de få aktiva fristående vinodlare/vinmakare som utbildades under DDR-tiden vid Schloss Wackerbarth. Sin praktik gjorde han på numera nedlagda kollektiv. Efter återföreningen har han tagit chansen och praktiserat i Franken och även kortare tid i Baden och Kalifornien.

Müller startade sin verksamhet i liten skala år 2000. Under uppstarten fick han stor hjälp av Schloss Proschwitz och Prinz zur Lippe som tillhandahöll både utrustning och kunskap. På helt egna ben har han stått sedan 2012.

Som vinmakare vill han först sätta sin stil - lätta friska viner - för att därefter ta ut svängarna lite mer. Idag provar han sig fram och arbetar han med spontanjäst riesling och fatlagring av grauburgunder.

Müller odlar ca 3,5 ha i Elbhang och Pillnitz. Vita viner dominerar med ca 95 %. De sista procenten blir både rött och rosé. I stort sett allt vin säljs från gården eller i den servering som hans kompis driver inhyrd på gården. Lutz Müller vill att man skall kunna njuta av hans viner tillsammans med Sachsens bästa "Flammkuchen", samtidigt som man blickar ut över hans vinfält och Elbe.

Med sauvignon blanc är han ensam i Sachsen. Signaturvinerna är dock riesling och weissburgunder. Müller finns med i Gault Millau och Vinum där man lyfter fram hans viner på traminer och riesling men även nämner hans sauvignon blanc. Allt i en egen, lite lättare stil. Själva uppskattade vi hans lätta, torra Riesling Kabinett 2018.

Ett annat, mycket uppskattat besök fick vi hos Klaus Zimmerling som är rankad tvåa i Sachsen av Vinum och arbetar med 4

Tillsammans med Klaus Zimmerling i Königlicher Weinberg

ha. Riesling dominerar men även traminer och weissburgunder får mycket uppmärksamhet. Zimmerling är också omtalad för sin gewürztraminer som han är ensam om i Sachsen. Han betraktas som något av "världsmästare" på druvan (Oz Clarke). Klaus Zimmerling är en framträdande profil i Sachsens vinvärld; VDP-medlem, högt rankad av alla organ och han har dessutom en världsberömd hustru som arbetar med skulpturer/fontäner. Han bjöd oss på en fin rundvandring genom sina fält och en fin provning av hela sitt sortiment. Vårt favoritvin blev Riesling "R" 2016. En klassisk riesling!

Zimmerling är framgångsrik. Han säljer många av sina viner på halvlitersflaska till samma priser som övriga säljer normalstora flaskor, då han "vill ge fler möjligheten att köpa och smaka hans viner som endast finns i små volymer på grund av areal, kvalitetsnivå och uttag". Här arbetar man biodynamiskt

och uppskattar filosofin. Han är inte certifierad och även om han följer månens cykler kan han inte låta dem styra skörden fullt ut. Detta eftersom komplexiteten med många olika druvor och lägen skulle göra skörden allt för komplicerad. Druvorna och deras mognad tillåts styra mer än månens cykler. Han förklarar antalet druvsorter på hans lilla areal som en försäkring i ett klimat med stora risker.

Klaus Zimmerling tillhör de få i Sachsen som exporterar sina viner till del baserat på det nätverk hans hustru har internationellt men också baserat på hans VDP-samarbete. Han berättar stolt att hans viner varit representerade på Noma i Köpenhamn.

Ytterligare en producent, som var vår första kontakt med viner i Sachsen, är Weingut Drei Herren. Redan 2018, på väg mot Österrike, stannade vi till och åt där en fantastisk sparrislunch med tillhörande riesling. Det var då jag bestämde mig för att om jag ...

skulle skriva en uppsats inom Munsänkarna så skulle den handla om Sachsen.

Weingut Drei Herren med sin unga vinmakare Jacob Öhler odlar många olika sorters vindruvor och gör en mångfald viner. Dock dominerar de gröna druvorna med 90 % av den totala arealen på dryga 5 ha. Man är ensam i Sachsen om att odla cabernet franc. Totalt görs 12-15 viner samt en uppsättning likörer. Vinerna säljs huvudsakligen över disk på deras eget "upplevelsecentrum" som är en mix av staty- och konstverkspark, vingård och vinfält, bra restaurang samt ett ställe dit man lockar artister och även vinmakare från andra delar av Tyskland. Allt för att få sälja sitt vin i rätt miljö.

På Drei Herren görs allt för hand med ett tydligt ekologiskt tankesätt, dvs. inga bekämpningsmedel, vinterodling och odling mellan vinraderna för att stimulera jorden. Man är dock inte certifierade och har heller inte ambitionen att gå hela vägen. DLG (Deutsche Landwirtschafts-Gesellschaft) placerade Drei Herren, som första vinproducent från de nya förbundsländerna på listan över de 100 bästa vinproducenterna i Tyskland. Placeringen bekräftades året därpå. Drei Herren har också fått utmärkelser på Berlin Wein Trophy och AWC Wien.

Trots mångfalden av druvor dominerar riesling med nära 40 % av arealen. Vid vår provning bjöds vi bland annat på en tydlig kvalitetsstege av riesling-viner:

Det första och enklaste, en Riesling 2016. Ett svaltt år, 5 % lagrat på tysk ek. Unga stockar. Lätt med gröna äpplen och skarpt i syrorna.

Det andra en Riesling Spontan, spontanjäst och vilat 6 månader på jästen. Torr, frisk, mineralisk med lång smak av gult äpple.

Det tredje och bästa, en Riesling Goldener Wagen där druvorna macererats 14-16 timmar. Fetare och fylligare med lätt petroleum och mogen gul frukt.

Vi besökte naturligtvis fler producenter. Bland de större och/eller mer namnkunniga odlarna hittar vi Schloss Wackerbarth, vilket som Sächsisches Staatsweingut är ett känt namn. Detta är en stor producent med 104 ha och som jobbar med många druvor och produkter. Totalt produceras ett 30-tal olika viner varav åtta med angivet vinfält och sex med kvalitetsnivå Prädikatswein. Vinum gav deras Goldener Wagen Traminer Spätlese 2017 89 poäng och utmärkelsen bästa traminer. Schloss Wackerbarth tillverkar också sekt med mycket gott rykte. Slottet drivs som en "totalupplevelse" med vin, fest, slott och trädgård.

Till de stora räknas även Schloss Proschwitz som är Sachsens största privata vinodlare med sina dryga 90 ha. Monopol-

Dietgard Weilharts guidar artikelförfattaren vid besök på Schloss Proschwitz

lägen är Schloss Proschwitz och Kloster Heilig Kreuz. Man erbjuder totalt ett 40-tal viner, vita, röda och rosé, samt sekt, likörer och "brände" dvs. olika destillat. Egendomen drivs som ett kulturhus med vinet i centrum. Här fick vi ett mycket trevligt mottagande och fin provning men möttes mer av marknadsförare än vinmakare.

På samma sätt blev besöket på Hoflössnitz mer "turistiskt" än lärande. Dock hade de en fantastisk Flammkuchen på sin uteservering. Weingut Hoflössnitz är en vingård som drivs parallellt med en stiftelse som hanterar gårdens 600-åriga historia. Anläggningen har varit ett vincentrum sedan 1600-talet. Man är idag en ekologisk odlare och som sådan föregångare i Sachsen. Totalt odlar man ca 10 ha i fälten kring Radebeul. Vinerna ligger på QbA-nivå med några få undantag. Gården

är samtidigt turistcentrum med fokus på Sachsens vinväg.

Bland de mindre missade vi av olika skäl att besöka Martin Schwartz och Karl Friedrich Aust. Vi fick från många håll positiva kommentarer kring dessa båda producenter och även om den restaurang som Aust driver, men tiden passade mindre bra. Det får bli nästa gång.

Martin Schwarz rankas som bäst i Sachsen av Vinum med tre stjärnor. Han lyfts fram för att göra traktens bästa riesling och även för sin hantering av pinot noir. Med endast 2,5 ha mark lever han under mottot "klein aber fein". Dock vinifierar han också för andra än sig själv för att utnyttja sin utrustning på bästa sätt.

Karl Friedrich Aust är rankad 5:a av Vinum och en av de mer framträdande

vinodlarna i Sachsen. Lägena i Radebeul räknas till de bättre i Sachsen och Aust har hela sin odling där. Han producerar ett tiotal viner. De flesta på nivå *Qualitätswein* men några på *Prädikatswein*-nivå. Vid betygs-sättning hos *Vinum* lyftes 2017 *Traminer Spätlese Feinherb* (88p) och 2017 *Radebeuler Steinrücken Riesling Feinherb* (87p) fram tillsammans med 2016 *Spätburgunder* (85p). Egendomen drivs tillsammans med en restaurang, *Bed & Breakfast* och regelbundna aktiviteter av olika slag.

Som avslutning kan också konstateras att trenden kring *Winzer Sekt* även nått Sachsen. Sekt av god kvalitet produceras bland annat av *Schloss Proschwitz* och *Klaus Zimmerling*.

Mångfald som ledord

Mångfald är det ord som bäst beskriver Sachsens druvor. Trots den lilla arealen finns det utrymme för många olika sorter. Totalt odlas ett 60-tal olika och när det kommer till vin utökas utbudet med ett antal cuvées, unika för var producent. Att de gröna druvorna dominerar är föga överraskande med tanke på det nordliga läget. Cirka 81 % av odlingarna upptas av gröna druvor, 19 % av blå.

De druvor som ofta lyfts fram för att visa Sachsens profil och styrkor är de gröna druvorna. *Müller-Thurgau* med en för druvan

unik, elegant syra, en kallodlad *traminer* med smak och friskhet som konkurrerar med Italiens *Trentino-Alto Adige*, en *weissburgunder* (*pinot blanc*) med fin frukt och syra och en *goldriesling* som är helt unik för Sachsen samt en *riesling* som dock inte har den extrema syra man förväntar sig av breddgraden utan snarare en fin fruktighet och mineralitet.

Bland de blå druvorna dominerar *spätburgunder* (*pinot noir*) dock utan att odlas på mer än ca 40 ha. *Dornfelder* kommer på andra plats och även *frühburgunder*, som är en mutation av *pinot noir* är ett viktigt inslag i produktionen av röda viner.

Bland de 51 övriga sorter som också odlas i regionen finns ett antal av de moderna druvorna som *bacchus*, *solaris*, *southern* *gris*, *regent* m.fl. Samtidigt arbetar man med druvor som kan ses som exotiska för breddgraden som *cabernet franc*, *nebbiolo*, *syrah* och *chardonnay*. Närheten till Österrike tar sig uttryck i druvor som *zweigelt* och *blaufränkisch* samt klassiska tyska druvor som *silvaner* och *elbling*. Alla dessa odlas dock i små för att inte säga mycket små mängder.

Goldriesling – odlas enbart i Sachsen

Druvan *goldriesling* som idag inte odlas någon annanstans i världen skapades 1893 av *Christian Oberlin* i *Colmar*. Den

är en korsning mellan *riesling* och *courtilier musqué précoce*, en bordsdruva med *muscat*-släktskap. Druvan kallas även *gold muscat*, *riesling doré* och *riesling khativ*. Till Sachsen kom druvan 1913 och idag odlas den på ca 25 ha. Den blommar sent, mognar en vecka före *müller-thurgau* och odlas därför gärna i områden där risken för värfrost är större. Druvan ger ett friskt vin med *muscat-ton*. Ett så kallat "schoppenwein", dvs. ett enkelt vin som oftast serveras per glas.

Tysklands bästa Traminer

Traminer är en uråldrig druva med trolig härstamning i orten *Tramin* i *Alto Adige* i Italien. Den ses som en av "föräldrarna" till *gewürztraminer*. Druvan muterar relativt lätt och återfinns i många varianter. Idag ser expertisen två huvudsakliga druvor: *traminer* och *gewürztraminer*. Vinerna karaktäriseras av låg syra, kryddighet, blommighet, citrusfrukt, päron, fläder, honung, och inte minst tropisk frukt, främst *litchi*.

I Sachsen används också en klon av *traminer*, anpassad till områdets terroir: *Redebeuler schlosstraminer*. *Traminervin* som producerats med druvor från de äldsta stockarna i området bedöms som de allra bästa i Tyskland. I Sachsen med sitt nordliga läge blir friskheten tydlig. ...

Vingård vid Elbbang

Odlingsarealen har ökat kraftigt

Efter DDR-tiden, från 1990 fram till idag, har odlingsarealen ökat med ca 50 %. Tillväxten har skett med de druvor som betraktas som kvalitetsdruvor; riesling, grau-och weissburgunder samt även för de blå druvorna. Noterbart är också att arealen för övriga, lite udda, druvor ökar medan müller-thurgau är den druva vars odlingsareal minskat mest.

Verband Deutscher Prädikats- und Qualitätsweingüter (VDP) tillåter för sina Grosse Lagen de gröna druvorna riesling, weissburgunder, grauburgunder (pinot gris) och traminer. För de blå druvorna tillåter VDP spät- och frühburgunder. Att traminer godkänns, vilket bara är fallet i Sachsen och Saale-Unsrut, indikerar den långa traditionen med druvan samt den kvalitet den når när läget i Sachsen är det rätta.

Branta sluttningar och plana fält

Sachsen är känt för sina branta, terrasserade vinfält, så kallade "steillagen". Terrassering har använts sedan 1700-talet och punktvis ser vinfälten ut som mosaiker av odlingsplättar i vad som närmast känns som ett virrvarr. Terrasserna gör inte bara skötseln av vinet enklare, utan hjälper också till med vattenhållning, exponering mot sol samt att binda jorden och motverka erosion. Terrasserna är

också så små att de inte hindrar kalluften vid värfrost från att sjunka ned mot dalbotten och därigenom mildra effekten för druvorna som växer högre upp. Även om terrasserna är det som exponeras i all turistreklam inser man dock snabbt vid en närmare anblick att en stor del av odlingarna ligger på plana eller mer normalt sluttande fält där vinodling går att bedriva med större effektivitet.

Bereich, Grosslage och Einzellige

Rent strukturellt är regionen Sachsen likt andra tyska regioner uppdelad i Bereiche (områden), Grosslagen (vinområden) och Einzelligen (vinfält). I Sachsen finns två områden, Bereich Meissen och Bereich Dresden. Ett ytterligare område som geografiskt ligger utanför Sachsen men som administrativt ändå tillordnas regionen finns också: Bereich Elstertal. Underordnat bereichen finns fyra samlingslagen (grosslagen) och ytterligare underordnat ligger de olika vinfälten (einzelligen).

Oftast utelämnas både bereich och grosslage på flaskan och vinets odlingsplats definieras istället av regionen och einzelligen. Ett einzellige är dock relativt stort, i Sachsen är det största 81 ha, och för att förfina definitionen så kompletterar man einzelligen med namnet på den by som ligger närmast odlingsplatsen. Einzelligen,

ibland kompletterade med Ortsnamn, är vad som normalt anges på flaskan.

Vinfält att lägga på minnet

VDP ser vinfälten Schloss Proschwitz och Königlicher Weinberg som VDP Grosse Lagen i sitt nya kvalitetssystem. Ser man till Vinum, Gault Millau och annan vinlitteratur lyfter man gärna fram fält som Goldener Wagen, Steinrücken, Heinrichsburg och Kapitelberg.

Det är dock viktigt att notera att för varje vinfält av sådan storlek kommer kvaliteten att variera inom fältet. I de flesta fall är det också så att många odlare delar samma vinfält. Kvaliteten på det vin som produceras bestäms då både av vinbondens förmåga och yrkesskicklighet samt kvaliteten på den delen av fältet, parcellen, han eller hon har tillgång till.

Årgångar i Sachsen

Vid värderingen av de olika årgångarna tar man hänsyn till två huvudsakliga aspekter; vilka volymer man kunde skörda och vilken kvalitet man fick på druvorna. Ofta samspelar dessa två men är med kraftig värfrost eller regn och hagel som skadar unga druvor och därmed minskar volymen, kan fortfarande ge bra kvalitet om vädret genom mognadsprocessen är det rätta. I Tyskland värderas ofta kvaliteten i Oechslegrader

Vingården Steinrücken, ett av många brantlägen i Sachsen

(sockerhalt) vid skörd. Vid en närmare genomgång av de moderna årgångarna i Sachsen kan man ana klimatförändringen och stigande medeltemperaturer när man ser på hur bra de senaste 10 åren varit jämfört med de 10 föregående. 2018, ett år som var för varmt i många tyska regioner, räknas som extremt bra, ett av Sachsens bästa genom tiderna. 2015, 16, 17 och 19 är samtliga bra årgångar. Vill man prova äldre viner är 2006 ett bra val och 2000 skall undvikas.

Begränsad möjlighet till tillväxt

Sachsens tillväxtpotentialer är begränsade. De EU-regler som Tyskland accepterat innebär en begränsning av tillväxten på 0,5 %. Detta betyder att odlingsarealen i Sachsen inte får öka med mer än 2,5 ha per år utan extraordinära beslut ovanför regionnivån. Samtidigt är tillgången på bra lägen inom området mycket begränsad.

Framtiden

Vinet, som produceras hantverksmässigt, blir dyrt jämfört med andra tyska regioner och får generellt sett svårt att konkurrera. Undantag kan vara några rariteter av typ goldriesling och traminer men även det sannolikt i liten skala. Det är troligt att Sachsen kommer att utvecklas i likartad riktning som övriga regioner, dvs. att få en gradvis

större betoning på blå druvor och riesling på bekostnad av framförallt müller-thurgau. Dock kommer mångfalden av druvor med stor sannolikhet även framöver att vara ett fortsatt signum för Sachsen.

Man ser inte mycket av Sachsens viner utanför området. Idag är det få producenter som har volym nog att kunna arbeta mot en bra distributör i t.ex. USA eller delar av Asien, så någon bättre exportproduktion finns inte att tala om.

Vin och turism i symbios

Redan i inledningen av återhämtningen under tidigt 1990-tal skapades Sachsens vinväg som ett sätt att leda turister förbi de aktiva vingårdarna. Centrum för vinvägen är Weingut Hoflössnitz i närheten av Radebeul. Vinvägen är dock i realiteten dåligt utmärkt och känd av få, så viss förbättringspotential finns.

Vinverksamheten är dock en viktig del av turismen i Sachsen och allt bygger på att vinodlaren också säljer sitt vin över disk i sin vinkällare där han/hon också bedriver någon form av ytterligare verksamhet. Allt från Strausswirtschaft, dvs. ett enklare matställe, upp till Schloss Proschwitz stora konserter och middagar. Området har utmärkta cykelleder längs med Elbe och även bra vandringsleder. Till det kommer Meissen

med sitt porslin och Sachsen som ett mycket "slottstätt" område. Allt detta ger en bra uppsättning turistmål som kompletterar vinkulturen. Skulle någon inspireras av artikeln och under sitt besök inte vilja bo i storstaden Dresden, så är vår rekommendation att bo i Radebeul alternativt Meissen. Bägge är centra för varsitt vinområde.

Vin från Sachsen förblir en raritet

På gott och ont finns en "doft av DDR-tiden" kvar. På ont, genom att man nu och då kan bli förvånad över den låga nivån på service, men mest på gott då man kan konstatera att självhushåll, kolonilottsodling och små orörda byar skapar en mycket trivsamt semestermiljö.

För att få prova Sachsens viner måste man resa dit. Jag är övertygad om att det är det personliga besöket hos vinbonden som med stor sannolikhet kommer att tilltala även den framtida turisten. Kvaliteten, mångfalden och personligheten i Sachsens vin upplevs allra bäst på plats, då exporten är och förblir begränsad. Sachsens viner fortsätter helt enkelt att vara en liten raritet. 🍷

Fotnot

Mer information kring Sachsen finns i Eric Hardegårds trebetygsuppsats på Munsänkarnas hemsida